

OLGU SUNUMU

Covid-19 Tanılı Gebenin Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeline Göre Hemşirelik Yönetimi: Olgu Sunumu*Şevval AKDOĞAN BAŞAL¹, Erdem AKDEMİR¹***ÖZ**

Amaç: Bu olgu sunumunda COVID-19 tanısını almış gebe hastanın Fonksiyonel Sağlık Örüntü Modeli ile bakım ihtiyaçlarını belirlemek, planlamak ve uygun hemşirelik bakımı verilerek literatüre katkı sağlaması amaçlandı.

Yöntem: Bu çalışma, Covid-19 tanısı almış 28 haftalık gebe bir bireyin verileri; hastanın klinik gözlemleri, hemşirelik değerlendirme formları, laboratuvar sonuçları ve tedavi kayıtları kullanılarak toplanmıştır. FSÖ Modeli doğrultusunda hemşirelik tanıları belirlenmiş, bireyin ihtiyaçları 11 örüntü başlığı altında sistematik olarak değerlendirilmiştir. Çalışmada hasta bakım süreci gözlemsel olarak değerlendirilmiş ve non-farmakolojik tedavi ile desteklenmiştir. Hasta onamı alınmış, kişisel bilgiler gizli tutulmuştur.

Bulgular: Covid-19 tanısı ile hastaneye yatırılan 28 haftalık gebe bireyde, ilk başvuru şikayetleri arasında ateş, boğaz ağrısı, öksürük ve solunumda zorlanma yer almaktaydı. Hastaya yapılan laboratuvar değerlendirmelerinde CRP (5,92 mg/dL) ve eritrosit sedimentasyon hızı (61 mm/sa) yüksek bulunurken, hemoglobin (10,5 g/dL), hematokrit (%29,9) ve albumin (2,6 g/dL) düzeyleri düşük saptanmıştır. D-dimer düzeyi 1,27 mg/L olarak ölçülmüş, bu değer gebelikle ilişkili olarak değerlendirilmiştir. Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli kapsamında yapılan değerlendirmede; bilgi eksikliği, anksiyete, beslenme güçlüğü, sıvı alımı yetersizliği, hareket kısıtlılığı, DVT riski, stres ve duygusal destek ihtiyacı, artan öksürük ve solunum sıkıntısı tespit edildi.

Sonuç: Covid-19 tanılı gebede uygulanan bütüncül hemşirelik yönetimi, Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli çerçevesinde bireyin fiziksel, psikososyal ve gebelikle ilgili gereksinimlerine yönelik planlanmış ve uygulanmıştır. Hemşirelik girişimleri, semptomların hafifletilmesinde ve hastanın genel durumunun stabilizasyonunda etkili olmuştur. Soğuk buhar uygulaması gibi non-farmakolojik yöntemler, özellikle öksürük ve solunum güçlüğü şikayetlerinde belirgin iyileşme sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19; Gebelik; Hemşirelik Bakımı; İnhalasyon tedavisi; Tamamlayıcı tedaviler

Nursing Management of a Pregnant Woman Diagnosed with Covid-19 According to the Functional Health Patterns Model: A Case Report*Şevval AKDOĞAN BAŞAL¹, Erdem AKDEMİR²***ABSTRACT**

Aim: The aim of this case report was to identify and plan the care needs of a pregnant patient diagnosed with COVID-19 using the Functional Health Patterns Model and to contribute to the literature by providing appropriate nursing care.

Method: This study was conducted with data obtained from a 28-week pregnant individual diagnosed with COVID-19. Data were collected using the patient's clinical observations, nursing assessment forms, laboratory results, and treatment records. Based on the Functional Health Patterns (FHP) Model, nursing diagnoses were determined, and the individual's needs were systematically evaluated under 11 pattern headings. In this study, the patient care process was evaluated using an observational approach and supported with non-pharmacological nursing interventions. Patient consent was obtained, and personal information was kept confidential.

Results: The 28-week pregnant individual hospitalized with a diagnosis of COVID-19 presented with complaints of fever, sore throat, cough, and difficulty breathing. Laboratory evaluations revealed elevated CRP (5,92 mg/dL) and erythrocyte sedimentation rate (61 mm/h), while hemoglobin (10,5 g/dL), hematocrit (29.9%), and albumin (2,6 g/dL) levels were low. The D-dimer level was measured as 1,27 mg/L, which was considered related to pregnancy. According to Gordon's Functional Health Patterns Model, the following problems were identified: lack of knowledge, anxiety, difficulty in nutrition, insufficient fluid intake, limited mobility, risk of DVT, need for stress and emotional support, increased cough, and respiratory distress.

Conclusions: The holistic nursing management applied to the pregnant woman diagnosed with COVID-19 was planned and implemented in line with Gordon's Functional Health Patterns Model, addressing the individual's physical, psychosocial, and pregnancy-related needs. Nursing interventions were effective in alleviating symptoms and stabilizing the patient's general condition. Non-pharmacological methods such as cold steam inhalation provided significant improvement, especially in complaints of cough and breathing difficulties.

Keywords: Complementary therapies; COVID-19; Inhalation therapy; Nursing care; Pregnancy

¹Acıbadem Üniversitesi Atakent Hastanesi, İstanbul, Türkiye.

Sorumlu Yazar: Şevval AKDOĞAN BAŞAL

E-posta adresi: sevvalakdogan4866@gmail.com

Gönderi Tarihi: 10.11.2025

ORCID No: 0009-0007-5733-3518

Kabul Tarihi: 30.12.2025

GİRİŞ

2020 yılının ikinci ayında Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), COVID-19 hastalığını 2019 yılında ortaya çıkan yeni koronavirüsün sebep olduğu bir enfeksiyon olarak tanımlamıştır (1). Bu hastalık, konuşma, öksürme ve nefes alma sırasında havaya yayılan damlacıklar aracılığıyla solunum yoluyla bulaşmaktadır (2). En yaygın belirtileri arasında ateş, öksürük, solunum güçlüğü, halsizlik ve vücut ağrıları yer alır (3). COVID-19 her yaş grubunu etkileyebilirken, gebelik döneminde fizyolojik değişiklikler bağışıklık sistemini etkileyerek enfeksiyona yatkınlığı artırmakta ve gebeleri riskli grup içine sokmaktadır (4).

Literatürde, COVID-19 pozitif gebelerde fetüse doğrudan virüs geçişi, düşük ya da bebek kaybına dair kesin bulgular olmamakla birlikte, gebelik sürecinin dikkatli takip edilmesi önerilmektedir (5). Ayrıca, gebelikte COVID-19 tedavisinde ilaç kullanımının sınırları ve kontrendikasyonları nedeniyle semptomatik ve non-farmakolojik yöntemlere ağırlık verilmektedir (6, 7). Soğuk buhar uygulaması, solunum semptomlarını hafifletmede kullanılan non-farmakolojik yöntemlerden biridir; gebelerde etkinliği ile ilgili literatürde yeterli çalışma bulunmamaktadır.

Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri (FSÖ) Modeli, bireyin sağlık durumunun 11 farklı örüntü başlığı altında bütüncül olarak değerlendirilmesini sağlayarak hemşirelik bakımının standartlaşmasını ve sistematik ilerlemesini destekler (8, 9). Hemşirelik bakımında bireyin sağlığının geliştirilmesi veya iyileştirilmesi ön plandadır. Bu model de bireyin değerlendirmesi sonucunda primer rahatsızlığı fark etmeksizin, geliştirilmesi gereken alanları veya iyileştirilmesi gereken alanları veri olarak sunar ve bakımın planlanmasına öncülük eder. Bu model özellikle çok yönlü sağlık sorunlarının izlendiği COVID-19 pozitif gebelerde bakımın planlanması için uygun bir yaklaşımdır (10).

Bu olgu sunumu çalışmasında, COVID-19 enfeksiyonu tanısı almış 28 haftalık gebe bir hastanın hemşirelik bakım süreci, Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri (FSÖ) Modeli kullanılarak sistematik ve bütüncül bir şekilde değerlendirilmiştir. Olgu, 2024 Temmuz ayında enfeksiyon hastalıkları servisinde yatış alan hastadan alınan klinik veriler, laboratuvar sonuçları, hastanın ifadeleri ve bakım kayıtları ışığında incelenmiştir.

FSÖ Modeli'nin 11 örüntüsü (sağlığı algılama ve yönetimi, beslenme-metabolik durum, boşaltım, aktivite-egzersiz, bilişsel-algısal, uyku-dinlenme, kendini algılama, rol-ilişki, cinsellik-üreme, baş etme-stres toleransı, değer-inanç) kapsamında hastanın genel sağlık durumu bütüncül bir yaklaşım ile değerlendirilmiştir. Bu çalışmada, FSÖ Modeli ile hastanın bütüncül değerlendirilmesinin sistematik takibinin sağlanmasını kolaylaştıracağı öngörülmüştür.

Özellikle, gebelik nedeniyle solunum kapasitesindeki azalma ve enfeksiyona bağlı gelişen solunum semptomlarının yönetiminde, non-farmakolojik bir yöntem olan soğuk buhar uygulaması kullanılmasına karar verilmiştir. Bu tedavinin, öksürük ve solunum rahatlığı üzerindeki etkileri yakından izlenmiştir.

Tedavi süresince hastanın yaşam bulguları, ateş takibi, aldığı-çıkardığı takibi ve kilo takibi düzenli olarak yapılmış, ağız bakımı ve analjezik kullanımı hekim istemi doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Kadın Hastalıkları ve Doğum Birimi ile iş birliği içinde gebelik süreci ve fetal sağlık da multidisipliner yaklaşımla takip edilmiştir.

Hasta ve ailesine uygulanan tüm girişimler sürecinde açıklamalar yapılmış, bilgilendirme ve emosyonel destek verilmiştir. Kişisel veriler etik kurallar çerçevesinde gizli tutulmuştur. Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıbbi Araştırmalar Değerlendirme Komisyonu (ATADEK)'dan 20/05/2025 tarihinde ATADEK-2025/07 numarası ile onay alınmıştır.

OLGU SUNUMU

COVID-19 tanısı alan 28 haftalık gebe hastada ilk başvuru şikayetleri ateş, boğaz ağrısı, öksürük ve solunum güçlüğü olarak gözlenmiştir. Laboratuvar tetkiklerinde; CRP (5,92 mg/dL) ve eritrosit sedimentasyon hızı (61 mm/sa) yüksek, hemoglobin (10,5 g/dL), hematokrit (%29,9) ve albumin (2,6 g/dL) düşük saptanmıştır. D-dimer değeri 1,27 mg/L olup gebeliğe bağlı fizyolojik artış olarak değerlendirilmiştir. Tablo 1'de detaylı görülmektedir.

Hastanın yaşamsal bulgu takibinde sistolik kan basıncı 90-110 mmHg, diastolik kan basıncı 55-70 mmHg, saturasyon değeri %95-98, nabız değeri 90-110 atım/dk ve ateşi 36,5-38,5°C aralıklarında seyrettiği gözlemlenmiştir. Hastanın öksürük, burun tıkanıklığı ifade ettiği zamanda yaşamsal

bulgu takibinde kan basıncı 94/56 mmHg, satürasyon değeri %96, nabız değeri 95 atım/dk, ateşi 37,2°C seyrettiği gözlemlenmiştir.

Tablo 1. Laboratuvar Bulguları

	24.07.2024	26.07.2024	27.07.2024
CRP	5,92 mg/dL	6.14 mg/dL	
Eritrosit Sedimentasyon Hızı	61mm/sa		
aPTT	23.2 sn		
D-dimer	1.27 mg/dL		0.810 mg/dL
Hemoglobin	10.5 g/dL		
Hematokrit	%29.9		
Nötrofil	%70.3		
Lenfosit	%18.0		
Prokalsitonin	0.030ug/L		
Albumin	2.6g/dL		
Kreatinin	0.56 mg/dL		
Üre	20.4 mg/dL		
eGFR	122		
Sodyum	139 mmol/L		
Potasyum	3.67 mmol/L		
Klor	109 mmol/L		
Kalsiyum	9.28 mg/dL		
Magnezyum	1.52 mg/dL		

Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli

Değerlendirmesi

Sağlığı Algılama ve Yönetim

Hastanın sağlığını etkili yönetmesini sağlayabilmek; Hasta iletişime teşvik edilerek kendini ifade etmesini, anksiyetesini ifade edebilmesini, diyetisyen eşliğinde diyetinin belirlenmesi ve uygun diyet programı oluşturulmasını sağlamak,

Hastanın tedaviye uyumunun sağlanması.

Beslenme-Metabolik Durum:

Hastanın sıvı volüm eksikliği riskinin önlemek; Hastanın günlük kilo takibi, düzenli aralıklar ile yaşamsal bulgu takibi ve aldığı çıkardığı takibini sağlamak ve bunlara yönelik hekim iş birliği ile intravenöz destek tedaviye başlamak, Hastanın vücut sıcaklığı dengesizlik riskini önlemek; Hastanın enfeksiyon değeri (CRP) artış sebebi ile ateş gözlemlenebilir. Hastanın düzenli aralıklar ile ateş takibi sağlamak ve destek tedavinin planlamasını sağlamak,

Hastanın beslenme gereksiniminden az beslenme riskinin önlenmesi; Hastanın boğaz ağrısı ve öksürüğü sebebi ile oluşan bu riski ve eş zamanlı oral mukoz membranda bozulma riskini önlemek amacıyla, günlük kilo takibinin sağlanması, ağız bakımının hekim istemine uygun sağlanması, diyet planlamasının yapılması ve hastanın şikayetlerine yönelik hekim iş birliğinde tedavinin planlanması, soğuk buhar tedavisinin düzenli yapılarak öksürük şikayetinin en aza indirgenmesi, aynı zamanda gebelikte tüketmesi gereken önemli besin içeriklerinin diyetine entegre edilmesini sağlamak, Hastanın sıvı elektrolit dengesi ve beslenmesinin sağlanması; Hastanın aldığı-çıkardığı takibi yapılarak saatlik not edilmesinin sağlanması, hastanın içtiği sıvı içerikli besinler, intravenöz tedavilerinin ve idrar çıkışının karşılaştırılıp dengesinin gözlemlenmesi. Hastanın oral alımı desteklenerek intravenöz sıvıların erken dönemde durdurulmasının planlanması, bu süreçte hasta ile iş birliği içinde olunarak hastanın tedaviye uyumunun ve oral alımına teşviğin sağlanması.

Aktivite-Egzersiz:

Hastanın aktivite intolerans riskinin önlenmesi; Hastanın DVT riskini önlemek için sık

mobilizasyonun sağlanması, hastanın izolasyon sebebi ile koridor da mobilize olmak istememesi ile hastanın izolasyon önlemleri alınarak mobilizasyonun sağlanması, gerekli laboratuvar tetkik (a-pTT, pT, d-Dimer, Hemogram) takibinin hekim iş birliğinde sağlanarak gerekli durumda antikoagülan planlamasının sağlanması, Hastanın temel yaşam aktivitelerini yerine getirebilmesini sağlamak; Hastanın günlük yaşam aktivitelerinde ve bakımında gerekli eğitimler verilerek hastanın normal yaşama en kısa sürede adaptasyonunun sağlanması ve öz bakım eksikliği riskinin ortadan kaldırılması/en aza indirgenmesini sağlamak. Ağız bakımını kendi sağlaması için gerekli malzeme teminatı, izolasyon sebebi ile oda içinde konfor oluşturacak alanlar oluşturulması, hastanın dikkatini dağıtacak kitap okuma, dizi veya film izleme imkanının sağlanması.

Baş Etme ve Stres Toleransı:

Hastanın bilgi eksikliğini önlemek; Hastaya yöneltilen sorular ile bilgi eksikliğini saptamak. Hastaya yönelik yapılan her işlemi hastaya anlatmak, farmakolojik ve non- farmakolojik tedavilerine yönelik bilgi vermek, hastanın bilgi eksikliğine yönelik ve sorularına (Gebelikte

COVID-19 geçirmesine bağlı bebeğinin etkilenmesi, eşine bulaşması, izolasyon kuralları, dikkat etmesi gerekenler) uygun yanıtlar vermek, Hastanın ağrısının en aza indirgenmesi/giderilmesi; Hastanın ağrı skoruna uygun ağrısının sorgulanarak hekim iş birliğinde ağrı şiddetine yönelik ve gebelik durumuna uygun analjezik kullanımının planlanması, ağrı şiddetinin azlığı durumunda hastaya rahatlatıcı etkisi olan duş planlaması, müzik dinlemesi için teşvik edilmesi, uygun izolasyon önlemleri alınarak hava almasını sağlayıp yürüyüş planlanması,

Hastanın gebelik süreci ve enfeksiyon durumunun hastada oluşturacağı anksiyetenin en aza indirgenmesi/giderilmesi; Hastaya sorular yönelterek anksiyetesinin (Yaşadığınız hastalık sürecinde stresinizi nasıl tanımlarsınız? Yüksek, orta veya düşük...) saptanması ve hemşirelik bakımının planlanması.

Bebek gelişimine dair hastada oluşabilecek anksiyeteyi önlemek; hasta ile konuşularak duygularını ifade etmesi sağlanması. Hastanın rutin kontrollerini aksatmamasına yönelik konsültasyon planlamalarının sağlanması, bölümler arası

multidisipliner iş birliğinin sağlanarak hastanın anksiyete oluşumunun engellenmesi,

Hastanın hastalık sürecinde emosyonel desteğinin sağlanması,

COVID-19 hastalığına sekonder bulaşıcı hastalığa bağlı sosyal izolasyon; Hastanın tanısı ve temas ve damlacık izolasyonunda takip edilmesi ile sosyal izolasyonu oluşmaktadır. Hastanın kendini ifade etmesi, yakınları ile uygun koşullarda görüşmesi sağlanarak sosyal izolasyonun oluşturabileceği yalnızlık, anksiyete, ölüm korkusunun ortadan kaldırılmasının sağlanması.

Solunum Fonksiyonu:

Hastanın solunum fonksiyonunda etkisizlik riskinin azaltılması/ortadan kaldırılması; Hastanın gebelik döneminde akciğer kapasitesi uterus basısı ile azalır ve soluk alıp verme bireylerde zorlaşır. Bu sebeple enfeksiyon varlığında solunum semptomları daha çok görülür. Hasta aktif öksürük ve uyurken tıkanıldığını ifade etmektedir. Yaşamsal bulgularının takibinde oksijen değerinde anlamlı düşme gözlemlenmemiştir fakat gebeliğe bağlı oluşan bası ve enfeksiyon sebebi ile hastanın şikayetlerinde artış gözlemlenmiştir. Hastanın solunum yollarının yumuşatılması, oluşabilecek

sekresyonların atılımının hızlandırılması için hastanın soğuk buhar tedavisi hekim iş birliğinde 4 kez 30 dk şeklinde planlanması, düzenli uygulanması, hastanın öksürüğünün gözlemlenmesi, yaşamsal bulgu takibinde oksijen değerinin takip edilmesi, hastanın soğuk buhar tedavisine karşı bilgi eksikliğinin giderilecek şekilde eğitim verilmesi,

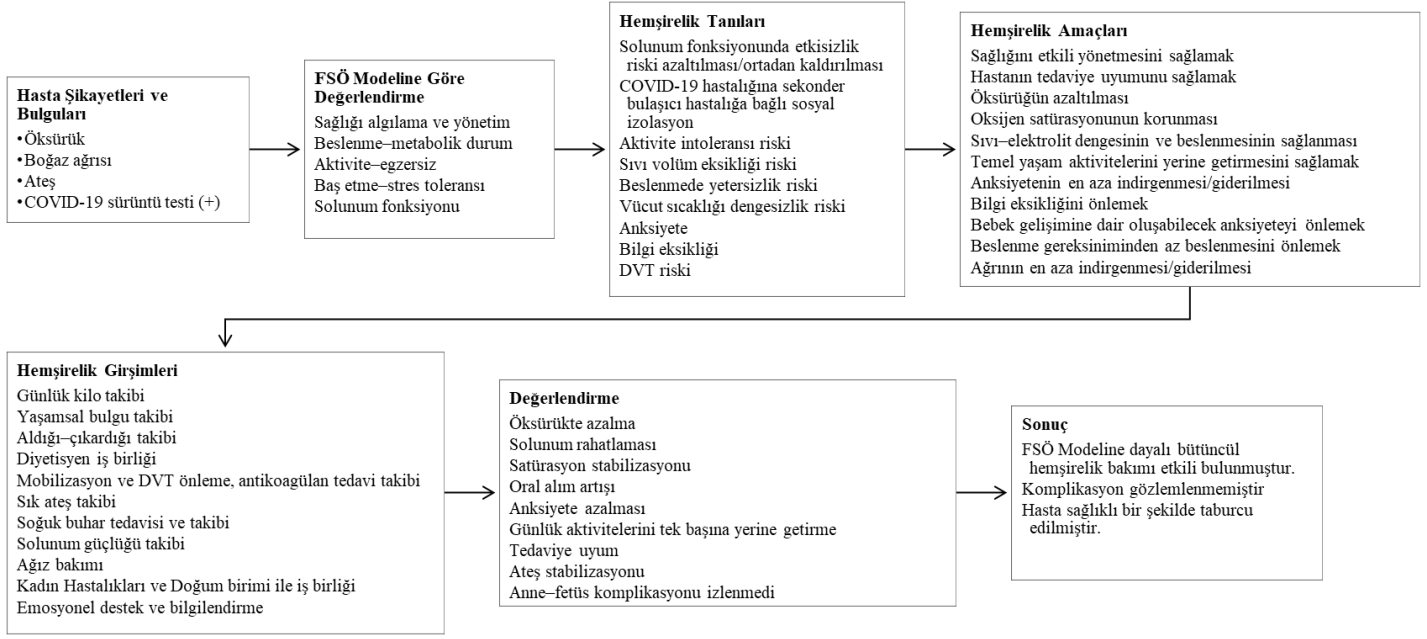
Planlanan Girişimler:

- Hastanın günlük yaşamsal bulgu ve kilo takibi sağlanmıştır.
- Hastanın günlük aldığı sıvı miktarı ve çıkardığı miktar kaydedilmiş, sıvı açıklığı için hekim iş birliğinde intravenöz desteğe başlanarak, açığı kapatılmıştır.
- Hastanın gebe olması, istirahat süreci ve laboratuvar değerleri gözlemlenerek, antikoagülan tedavisi başlanmıştır.
- Hastanın tedavi sürecinde öksürüğünün ve solunum güçlüğünün takibi yapılarak non-farmakolojik yöntemlerden destek alınmıştır. Non-farmakolojik yöntemlerden soğuk buhar tedavisi uygulanmıştır. Tedavi sürecinde öksürükte belirgin azalma ve solunum rahatlaması gözlenmiştir.

- Hastanın yeterli oral alamaması, ağız bakımının düzenli sağlanamaması ile soğuk buhar tedavisi sonrası şikayetlerinin azalması ile ağız bakımı desteklenerek oral alımın desteklenmesine katkı sağlamıştır. Aynı zamanda Diyetisyen ve hasta eşliğinde öğün planlamaları sağlanmıştır.
- Hastanın ateşi sık aralıklarla takip edilmiş, uygun antipiretik tedaviler uygulanmıştır.
- Hastanın gebelikte COVID-19'a karşı endişeleri Kadın Hastalıkları ve Doğum birimi ile iş birliği ile gebelik takibi sürdürülerek giderilmiş ve komplikasyon izlenmemiştir. Şekil 1'de detaylı görülmektedir.

TARTIŞMA

COVID-19 pozitif gebelerde enfeksiyon yönetimi hem annenin hem de fetüsün sağlığını koruyacak şekilde çok yönlü ve dikkatli bir yaklaşım gerektirir. Gebelik döneminde oksijen kullanımının artması, fetüs sebebi ile uterusun diyafragmaya yükselmesi ile akciğer kapasitesi azalmakta ve hormonal dengenin değişmesi ile solunum yolu enfeksiyonlarına yatkınlık artmaktadır. Bu süreç ile eş olarak COVID-19'a yakalanma riski artmaktadır (11).

Şekil 1. COVID-19 Tanılı Gebede FSÖ Modeli'ne Göre Hemşirelik Bakımı Akış Şeması

Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli, gebelerde hemşirelik bakımını sistematik ve bütüncül yaparak, hastanın fizyolojik ve psikososyal gereksinimlerini aynı anda değerlendirmeye olanak tanımaktadır.

Yapılan bazı çalışmalarda COVID-19 tanılı gebelerde non-farmakolojik yöntem olarak Çin interaktif tıp yaklaşımları uygulamaları önerilmiştir (12). Yapılan çalışmalarda non-farmakolojik yöntemlerden çok farmakolojik yöntemlere değinilmiştir. Aynı zamana yapılan bu çalışmada gebe olan kadınların gebe olmayan kadınlara göre semptomları karşılaştırılmış ve %52 öksürük, %30 nefes darlığı en fazla görülen

semptomlar olarak elde edilmiştir. Gebelikte COVID-19 da preeklampsi tablosu (İdrarda protein ve tansiyon yüksekliği) riskini artırdığı gözlemlenmiştir (13). Yapılan çalışmalarda gebelikte COVID-19 geçiren bireylere COVID-19'a spesifik değil, bireyin şikayetlerine yönelik semptomatik tedavi uygulanmıştır. (12, 13). Bu olguda ise non-farmakolojik yöntem olarak soğuk buhar tedavisi kullanılmıştır. Literatürde soğuk buhar tedavisine ilişkin detaylı bilgilendirme bulunmamaktadır. Soğuk buhar uygulaması semptomların hafifletilmesinde önemli bir yer tutmuştur. Solunum yollarının nemlendirilmesi ve mukusun inceltmesi, gebelerde solunum

kapasitesinin doğal olarak azaldığı dönemde öksürük şiddetini azaltmış ve solunum rahatlığını artırmıştır. Soğuk buharın ilaç kullanımına alternatif ya da destek olarak kullanılması, özellikle gebelikte ilaçların sınırlı ve kontrollü kullanılması gereken bir dönemde klinik fayda sağlamıştır.

Diğer sistematik takiplerinde literatür ile uyum gözlemlenmiştir (14). Beslenme ve metabolik durum örüntüsü açısından boğaz ağrısı ve öksürüğün oral alımı kısıtlaması riski taşıdığı gözlenmiş, ağız bakımının düzenli yapılması ve sıvı takipleri ile bu risk azaltılmıştır. Ayrıca hastanın enfeksiyona ve gebeliğe bağlı anksiyetesinin yönetilmesi, sosyal izolasyonun yol açtığı psikososyal sorunların önüne geçilmesi ve tedaviye uyumun artırılması için emosyonel destek verilmesi bakım sürecinin başarısını artırmıştır.

Yapılan çalışmalarda hemşireliğin her alanında FSÖ Modeli'nin sıkça kullanıldığı gözlemlenmiştir (15). Bu çalışmada, FSÖ Modeli'nin hasta bakımında kullanılması multidisipliner iş birliğini kolaylaştırmış hem fiziksel hem psikososyal boyutların yönetilmesinde rehberlik etmiştir. Literatürde soğuk buharın COVID-19 pozitif gebelerde kullanımı ile ilgili sınırlı veri

bulunmasına rağmen, bu olgu çalışması yöntemin güvenli ve etkin olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, benzer vakalarda non-farmakolojik yaklaşımların önemini vurgulamakta ve geniş çaplı araştırmalar için temel oluşturmaktadır.

SONUÇ

COVID-19 pozitif gebelerde hemşirelik bakımının, Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli çerçevesinde planlandığında bireyin fiziksel, psikososyal ve gebelik ile ilgili gereksinimlerinin tanımlanmasını ve sistematik izlenmesini kolaylaştırmaktadır. Bu olguda uygulanan non-farmakolojik yöntemlerden soğuk buhar tedavisi, öksürük ve solunum sıkıntısı gibi semptomların hafifletilmesinde başarılı olmuş, hastanın yaşam kalitesini artırmıştır.

Multidisipliner iş birliği ile gebelik takibinin düzenli yapılması hem hastanın hem de fetüsün sağlığının korunmasında hayati önem taşımaktadır. Hemşirelik bakımında bütüncül yaklaşım ve hastanın emosyonel ihtiyaçlarının gözetilmesi, tedavi uyumunu artırmaktadır.

Gelecekte, gebelikte COVID-19 tedavisinde soğuk buhar gibi non-farmakolojik yöntemlerin etkinliğini değerlendiren daha kapsamlı ve

kontrollü çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Ayrıca, Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli'nin

benzer olgu çalışmalarında kullanılması bakım

kalitesinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

1. World Health Organization. Director-General's remarks at the media briefing on 2019-nCoV on 11 February 2020 [Internet]. Geneva: World Health Organization; 2020 [cited 2025 Apr 2]. Available from: <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-remarks-at-the-media-briefing-on-2019-ncov-on-11-february-2020>
2. Vural YE. Acil servise başvuran yetişkin hastalarda yeni koronavirüs hastalığı, influenza A ve influenza B enfeksiyonlarının klinik özellikleri ve laboratuvar bulgularının karşılaştırılması [master's thesis]. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı; 2024.
3. Aslan MM, Uslu H, Köse O, Cevrioğlu S, Özden S. COVID-19 ve gebelik. J Biotechnol Strateg Health Res. 2020;4:10-13.
4. Çağlar M, Oskay Ü. COVID-19 pandemisi sürecinde gebelik ve doğum yönetimi. SBÜ Hemşirelik Derg. 2020;2(2):99-104.
5. Ünver H, Özşahin Z, Tekdal AG. Gebelerde COVID-19 korkusunun gebelik stresi ve travmatik doğum algısına etkisi. Ebelik ve Sağlık Bilimleri Derg. 2022;5(2):71-8
6. Tırmıkçıoğlu Z. COVID-19 enfeksiyonu olan gebelerde ilaç kullanımı. Anatolian Clin J Med Sci. 2020;25(Suppl COVID-19):51-8.
7. Aktaş HA, Aboalhasan Y, Aygün T, Başol G, Kale A. COVID-19 ve gebelik. South Clin Istanbul Eurasia. 2020;31(1):69-73.
8. Erbaş N, Demirel G. Kadın sağlığının değerlendirilmesinde bir model: fonksiyonel sağlık örüntüleri. Gümüşhane Univ Sağlık Bilim Derg. 2016;5(2):84-91.
9. Sabancıoğulları S, Elvan E, Kelleci M, Doğan S. Bir psikiyatri kliniğinde hemşireler tarafından yapılan hasta bakım planlarının Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli ve NANDA tanılarına göre değerlendirilmesi. Psikiyatri Hemşireliği Derg. 2011;2(3):117-22.
10. Babacan Gümüüş A, Şıpkın S, Keskin G. Fonksiyonel sağlık örüntüleri modeli ile bir huzurevinde yaşayan yaşlıların bakım gereksinimlerinin belirlenmesi. Psikiyatri Hemşireliği Derg. 2012;3(1):13-21. doi:10.5505/phd.2012.03511.
11. Özer NT. Gebelerin depresyon, anksiyete, stres ve Koronavirüs korku durumlarının belirlenmesi [master's thesis]. İstanbul: Biruni Üniversitesi; 2022.
12. Sülü R, Gözüyeşil E, Sürücü ŞG, Avcıbay B. Gebelik döneminde geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları ve ebelerin rolleri. Sakarya Univ J Holist Health. 2022;5(3):373-91.
13. Sarı T. Gebelikte COVID-19 hastalığının takip ve tedavisi. Turk J Clin Lab. 2021;12(4):473-6.
14. Gök K, Köse O, Özden S. Gebelikte Koronavirüs enfeksiyonu (COVID-19) ve yönetimi. Sakarya Tıp Derg. 2020;10(2):348-58.
15. Tolasa AG, Akyol A. COVID-19 tanılı hastanın Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli'ne göre hemşirelik bakımı: olgu sunumu. Yoğun Bakım Hemşireliği Derg. 2020;24(3):184-9.